

22 604 (R1435)

Regels met betrekking tot octrooien (Rijksoctrooiwet 199.)

NADER VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR ECONOMISCHE ZAKEN²

Vastgesteld 26 september 1994

De memorie van antwoord gaf de leden van de fracties van **RPF**, **SGP** en **GPV** aanleiding tot het maken van onderstaande opmerkingen en het stellen van enige vragen.

Deze leden waren van mening dat de memorie van antwoord niet geheel duidelijk is in de beantwoording van de door hun gestelde vragen. Zij wilden zich in hun nadere vragen beperken tot mogelijke octrooiering van genetisch gemodificeerde of gemanipuleerde dieren en planten.

De memorie van antwoord zegt dat octrooiering van werkwijzen die betrekking hebben op wijziging van de genetische identiteit van dieren (en planten, naar zij aannamen), niet categorisch van octrooiering zijn uitgesloten. Zij waren van mening dat vragen en zorgen die omtrent deze problematiek in de maatschappij leven, niet alleen voortkomen uit onwetendheid, maar ook uit inhoudelijke en ethische bezwaren. Zoals uit het artikel in Trouw d.d. 19 mei 1992 «Ethiek transgene planten: een vergeten hoofdstuk» door dr. ir. E. Schuurman blijkt, zijn de natuurwetten voor het anorganische anders, dan voor het organische.

De eerste kennen de richting van nivellering, dus verdwijnen (entropie), de andere de richting van versterking of grote verandering via voortplanting (ektropie).

In het eerste geval is er meer zekerheid te verwachten dan in het laatste geval. Indien bij die laatste ontwikkelingen milieuproblemen dreigen of zich ethische bezwaren aandienen, komt octrooiering toch in een ander licht te staan. Graag zouden vraagstellers op deze stelling een reactie zien.

Zou het op grond van het voorgaande geen vereiste zijn om de grote verschillen in gevolgen voor milieu, voor verlies van biodiversiteit, voor afhankelijkheid van hoog-technologische ontwikkelingen in kaart te brengen tussen tot nu toe geoctrooierde technieken en de nieuwe genetische manipulatietechnieken? Zou een dergelijk onderzoek niet verhelderend werken in ethische discussies en bij politieke besluitvorming inzake wel of niet aanvaardbaarheid – eventueel onder bepaalde condities – van genetische modificatie?

¹ De eerder verschenen stukken inzake dit wetsvoorstel zijn gedrukt onder de nrs. 338 t/m 338d, 1993–1994.

² Samenstelling:

Coenmans (CDA), Vermaat (CDA), Van Velzen (CDA), Pit (PvdA), K. Zijlstra (PvdA), Mertens (D66), Staal (D66), Hilarides (VVD), Verbeek (VVD) (voorzitter), Pitstra (GroenLinks), Barendregt (SGP), Schuurman (RPF), Veling (GPV).

Het is duidelijk dat vanwege de grote invloed van de (nieuwste) techniek op mens, natuur en samenleving – en de daarbij behorende gevaarlijke risico's – bij patentering, niet langer kan worden volstaan met alleen aandacht aan economische en juridische aspecten te geven. Is bekend waar en hoe daarover binnen internationale (eventueel politieke) kaders wordt gedacht? Wordt daarbij wel eens gedacht aan nieuwe vormen van bescherming van nieuwe uitvindingen zoals «sociale contracten»?

Tot slot wilden deze leden een eerder gestelde, maar onbeantwoorde vraag herhalen: is er geen sprake van een werkelijkheidsvreemde abstractie om van octrooiering van een genconstruct te spreken los van genetisch gemanipuleerde levende organismen? Temeer daar verkregen genconstructen gepaard zijn gegaan met mogelijke experimenten die juist ethische vragen of bezwaren kunnen oproepen.

De voorzitter van de commissie,
Verbeek

De griffier van de commissie,
Hordijk